

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den eksterne dimension af socialøkonomien**(initiativudtalelse)**

(2017/C 345/09)

Ordfører: **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

Plenarforsamlingens beslutning	22.9.2016
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2 Initiativudtalelse
Kompetence	REX
Vedttaget i sektionen	8.6.2017
Vedttaget på plenarforsamlingen	5.7.2017
Plenarforsamling nr.	527
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	129/1/4

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Den sociale økonomi er en relevant aktør, der bidrager til at nå målene for alle europæiske politikker med en ekstern dimension: udenrigs- og sikkerhedspolitik, handelspolitik, naboskabspolitik, klimapolitik, politik om udviklings-samarbejde og bæredygtig udvikling. Fraværet af en relevant lovgivningsmæssig ramme, både på europæisk og nationalt plan, hindrer imidlertid, at denne sektor udvikler sit potentiale fuldt ud og optimerer resultaterne.

1.2. Partnerskabsinstrumentet ⁽¹⁾ for samarbejde med tredjelande, der er rettet mod udviklede lande og udviklingslande, kan bidrage til internationaliseringen af Den Europæiske Unions (EU's) sociale økonomi ved at styrke konkurrenceevnen, innovationen og forskningen.

1.3. EU spiller en vigtig rolle i kampen mod fattigdom og i at sætte skub i den økonomiske og sociale udvikling på verdensplan, hvilket fremgår af EU's dagsorden for perioden efter 2015 og af vedtagelsen af De Forenede Nationers (FN's) 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling.

1.4. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder, at Rådet i dagsordenen for perioden efter 2015 understreger »den sociale økonomis betydning for jobskabelse og bæredygtig udvikling«, hvilket åbner op for nye muligheder for at sætte skub i den sociale økonomis eksterne dimension (punkt 43 i dagsordenen for perioden efter 2015), men beklager, at Kommissionen ikke har inddraget den sociale økonomi i sit forslag om ny konsensus på udviklingsområdet.

1.5. Succeshistorierne om iværksættere i forskellige lande uden for EU viser, at den sociale økonomi, i sine mange forskellige former, i høj grad er til stede i dagligdagen og i produktionen i flere regioner i Afrika, Amerika og Asien, og at den bidrager kraftigt til at forbedre levestandarder og arbejdsvilkår for flere millioner mennesker.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 234/2014 af 11.3.2014.

1.6. Blandt de forskellige virksomhedsformer i den sociale økonomi, der er til stede i de nævnte regioner, bør blandt andet kooperativer og gensidige selskabers fremtrædende position fremhæves. Der er mange af denne type virksomheder, og de er yderst aktive inden for landbrugsproduktion, finansiering og mikrofinansiering, forsyning af rent vand, bolig, indslusning af handicappede personer på arbejdsmarkedet, reduktion af uformelt arbejde gennem initiativer med kollektivt iværksætteri i den sociale økonomi, indslusning af unge på arbejdsmarkedet og frigørelse af kvinder, der spiller en større og større rolle i kooperativer og gensidige selskabers produktionsaktiviteter.

1.7. Sammen med kooperativerne understreger de gensidige selskaber og andre lignende virksomheder i den sociale økonomi, der er baseret på partnerskab, betydningen af nonprofitorganisationer, sammenslutninger og stiftelser, der er blevet kendt som NGO'er. De er alle en integreret del af den sociale økonomi inden for den tredje sektor, der beskæftiger sig med socialt arbejde og forvalter ydelser inden for social bistand, sundhed, uddannelse m.fl., og som fremmer programmer for iværksætteri inden for den sociale økonomi i lokalbefolkningen.

1.8. Kommissionen har anerkendt den vigtige rolle, som virksomheder i den sociale økonomi (VSØ'er) kan spille i udviklingen af den cirkulære økonomi, som de kan yde et »væsentligt bidrag« til ⁽²⁾. I Europa er der flere eksempler på god praksis på dette område, hvor virksomhederne i den sociale økonomi kan spille en vigtig rolle i de planlagte investeringer i vedvarende energi i Afrika som led i den europæiske plan for eksterne investeringer (EEIP). Virksomhederne i den sociale økonomi bidrager i høj grad til bæredygtig økonomisk vækst og til at reducere de negative virkninger på miljøet.

1.9. Bortset fra de etiske bankers tiltag fungerer de traditionelle finansielle instrumenter ikke for VSØ'er, der har brug for særligt tilpassede instrumenter. Derfor beklager EØSU, at VSØ'erne på trods af den ubestridte hovedrolle, de spiller i forbindelse med at opfylde målene for bæredygtig udvikling (SDG), og tilstedeværelsen af dem i den sociale økonomi ikke systematisk anses for at være egentlige aktører i EU's programmer til fremme af den internationale dimension og styrkelse af iværksætteri uden for EU samt i programmerne for udviklingssamarbejde. Hverken EEIP eller Den Europæiske Fond for Bæredygtig Udvikling (EFSD) har afsat specifikke finansieringsmidler til VSØ'erne.

1.10. Fornyelsen af Cotonoupartnerskabsaftalen (CPA) kommer for eksempel til at påvirke mere end 100 lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS) med en befolkning på mere end 1,5 milliarder mennesker. CPA skal fornyes i 2020, og forhandlingerne bør indledes senest i august 2018. Det er overraskende, at deltagere i den sociale økonomi ikke nævnes blandt de ikke-statslige aktører i meddelelsen, der tager afsæt i FN's 2030-dagsorden og i EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik, men at de derimod er omfattet af fællesbetegnelsen »civilsamfund, aktører inden for de sociale og økonomiske områder og den private sektor« (punkt 4.3.3 i meddelelsen).

I lyset af ovenstående:

1.11. Handelspolitikken er en af søjlerne i EU's udenrigspolitik. Det organiserede civilsamfund deltager i forskellige af EU's aftaler med andre af verdens lande og regioner (handelsaftaler, partnerskabsaftaler, økonomiske partnerskabsaftaler) gennem blandede rådgivende udvalg og interne rådgivende grupper, der etablerer disse aftaler. EØSU anbefaler, at den sociale økonomi, der allerede deltager i flere af disse, bliver en fast del af dem alle.

1.12. Såvel EFSD som EIB bør samarbejde for at etablere et særligt finansielt økosystem for VSØ'erne, jf. EØSU's udtalelse ⁽³⁾. Desuden bør EEIP's programmer for teknisk bistand og udviklingssamarbejde fremme kooperative digitale platforme. Den digitale økonomi åbner for nye handle- og udviklingsområder for VSØ'erne. På denne måde åbner den kollaborative økonomi muligheder for at skabe nonprofitplatforme (*platform cooperativism*) og udvikle aktiviteter af stor betydning for den sociale økonomis eksterne dimension, såsom den kollaborative produktion, de kollaborative finansieringsaktiviteter (*crowdfunding* eller *peer-to-peer lending*), kollaborativ forvaltning og kollaborativ læring (*learning*). I det sidste tilfælde kan læring via kooperative platforme være vigtig for uddannelsen af iværksættere på stedet inden for den sociale økonomi i nabolandene og de sydlige lande, hvilket strukturelt styrker de menneskelige ressourcer i disse lande.

⁽²⁾ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

⁽³⁾ EØSU's sonderende udtalelse om »Udvikling af et finansielt økosystem for socialøkonomiske virksomheder« (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 152).

1.13. EØSU bakker op om anbefalingen fra ekspertgruppen vedrørende socialt iværksætteri (GECES) for at styrke VSØ'ernes rolle i EU's udenrigspolitik. Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten bør derfor i denne forbindelse koordinere deres politikker og initiativer for at:

- yde direkte og indirekte finansiering sammen med de involverede lande og den sociale økonomis støtteorganisationer til VSØ'er i tredjelande
- etablere konkret samarbejde med andre globale partnere og innovations- og investeringsfonde for at øge effekten af de respektive programmer.

1.14. Kommissionen og den sociale økonomi bør styrke inddragelsen af G20 og G7 for at fremme specifikke politikker, der støtter den sociale økonomi (i henhold G20's integrerede virksomhedsramme), for bedre at afspejle disse organisationers forskellige værdier, principper og eksistensberettigelser (anbefaling nr. 12 fra GECES).

1.15. Den sociale økonomis rolle i internationale fora (UNTFSSSE, ILGSSE, G20, G7, ILO osv.) og i samarbejdet med internationale økonomiske organisationer bør styrkes gennem det økonomiske diplomati.

1.16. EU bør sikre, at VSØ'er ikke diskrimineres i forhandlingen af handelsaftaler i forhold til andre virksomheder, og at hindringer, der ikke er toldhindringer, og som er årsag til forskelsbehandling, fjernes.

1.17. Både Det Europæiske Naboskabsinstrument (ENI) og andre finansielle instrumenter bør systematisk bidrage til at fremme den sociale økonomi, både i forbindelse med kandidatlandes tiltrædelsesforhandlinger med EU og i forbindelse med forhandlinger med andre nabolande, der nyder godt af sær aftaler.

1.18. Kommissionen bør fastholde sin førende position i det internationale samarbejde og i tilskyndelsen og anerkendelsen af den sociale økonomi som en vigtig privat aktør i opfyldelsen af SDG og i EU's udenrigspolitiske dagsorden. Til dette formål bør aktiviteterne i Kommissionens og EU-Udenrigstjenestens forskellige afdelinger koordineres, og der bør etableres fælles programmer for udviklingssamarbejde med andre internationale finansielle institutioner som Verdensbanken, Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), Den Afrikanske Udviklingsbank, Den Asiatiske Udviklingsbank og andre offentlige og private enheder med henblik på at finde multilaterale, og endda lokale, investeringer og på denne måde skabe incitament for, at disse finansieringsmuligheder kommer til at fungere. VSØ'erne bør med det samme generelt og effektivt blive en del af EU's »økonomiske diplomati«. Kommissionen bør for så vidt angår den sociale økonomi styrke samarbejdsforbindelserne med internationale organisationer (FN, ILO, OECD osv.).

1.19. Kommissionen bør udtrykkeligt inkludere den sociale økonomi som EU's virksomhedsaktør i tiltag, der skal give adgang til eksterne markeder, og i alle programmer om udviklingssamarbejde og i gennemførelsen af dagsordenen for perioden efter 2015 og derved etablere specifikke indikatorer og mål for kooperativerne og andre lignende virksomheder i den sociale økonomi. Helt konkret er det vigtigt, at Kommissionen og den højtstående repræsentant for udenrigsanliggender udtrykkeligt inkluderer den sociale økonomi som en af de ikke-statslige aktører i den næste CPA og opretter specifikke finansieringsmuligheder for VSØ'erne i EEIP og EFSF.

1.20. Med henblik på at bidrage til opfølgning og revision af SDG bør tiltaget omfatte en regelmæssig rapport om samarbejdspolitikken mellem landene, andre offentlige myndigheder og den sociale økonomi, herunder kooperativerne, der er særdeles vigtige for opfyldelsen af SDG. Landene bør ligeledes tilskyndes til at indsamle data og udarbejde statistikker.

1.21. Kommissionen bør fremme inddragelsen af den sociale økonomi i den strukturerede dialog, som Kommissionen sammen med den private sektor i Europa og Afrika støtter inden for rammerne af en platform af bæredygtige virksomheder for Afrika.

1.22. Kommissionen bør styrke den særlige støtte til VSØ'er med tilknytning til den cirkulære økonomi, som har haft stor succes i Europa, og som kan være vigtige aktører i forbindelse med bæredygtig vækst i landene uden for EU, og derved skabe mange job til unge og kvinder i begge samfund.

1.23. Kommissionen og medlemsstaterne bør sikre øget inddragelse, rådgivning og koordinering i forbindelse med deres iværksætteraktiviteter i udlandet og udviklingssamarbejdet med de organer, der repræsenterer den sociale økonomi, både på europæisk og nationalt plan, samt i partnerlandene og med internationale organisationer i den sociale økonomi med en nord-syd- og syd-syd-dimension. EØSU gentager sin anmodning⁽⁴⁾ om at etablere et *civilsamfundsforum for bæredygtig udvikling* for at fremme og overvåge gennemførelsen af 2030-dagsordenen, hvor Rådet, Kommissionen, Parlamentet og institutioner, der repræsenterer den europæiske sociale økonomi og resten af civilsamfundet, er centrale aktører.

1.24. Kommissionens programmer for teknisk bistand og udvikling bør omfatte den sociale økonomis netværk og repræsentative organisationer som mellemmand og strategiske aktører i gennemførelsen af investerings- og samarbejdsprogrammerne i nabo- og udviklingslandene og støtte landene i at fremme et institutionelt miljø, der er gunstigt for VSØ'erne. Det sydlige Middelhav og Vestbalkan er en absolut prioritet.

1.25. Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten bør i tredjelændene fremme en proces til fastlæggelse af de forskellige typer VSØ'er og etablere en relevant juridisk ramme, der gør det muligt at skabe et overblik over alle VSØ'erne. Da der er tale om en kompleks proces på mellemlang/lang sigt, bør især kooperativerne og de gensidige selskaber fremhæves, da de er etableret verden over, har klare juridiske rammer, findes inden for alle produktionssektorer, har et værdi- og forvaltningssystem, der er en inspiration for hele den sociale økonomi og derfor kan identificeres som ryggraden i denne økonomi.

1.26. For så vidt angår formålet med denne udtalelse, opfordrer EØSU Kommissionen til hurtigt at gennemføre sin forpligtelse til at styrke bevidstheden på tværs af sine tjenestegrene om den sociale økonomi ved at gennemføre interne informationsmøder rettet mod de relevante generaldirektorater og Den Europæiske Unions delegationer i tredjelande.

2. Indledning

2.1. I EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik er de to øverste prioriteter EU's sikkerhed og investering i modstandsdygtigheden i de lande og virksomheder, der ligger øst for Europa og syd for Europa (mod Centralafrika). I gennemførelsen af de nævnte prioriteter og den europæiske naboskabspolitik (ENP) kan den sociale økonomi indtage en vigtig rolle med hensyn til at fremme en inklusiv udvikling og bæredygtig vækst.

2.2. Naboskabspolitikken med lande øst og syd for EU og politikens finansielle instrument, det europæiske naboskabsinstrument (ENI) spiller en central rolle i at fremme forbindelserne mellem de 16 lande, som de finder anvendelse på — seks østlande og ti fra det sydlige Middelhavsområde — og EU har allokert 15,4 milliarder euro til deres udvikling i perioden 2014-2020.

2.3. Gennem EFSD fremmer EEIP investeringer på mellem 44 milliarder og 88 milliarder euro i Afrika og EU's nabolande mellem 2016 og 2020. Offentlige organer og investorer fra den private sektor betragtes i denne forbindelse som godkendte modparter i investeringsprojekter.

2.4. International handel er en af søjlerne i den nye Europa 2020-strategi, hvis formål er at skabe en mere konkurrencedygtig og økologisk Union. Frihandels- og investeringsaftalerne, som EU har iværksat, kan bidrage til mere dynamik i Unionens økonomiske vækst, når man betænker, at 90 % af al fremtidig vækst på verdensplan kommer til at ske uden for Europa. EU bør sikre, at VSØ'er ikke diskrimineres i forhandlingen af handelsaftaler i forhold til andre virksomheder, og at hindringer, der ikke er toldhindringer, og som er årsag til forskelsbehandling, fjernes. Den sociale økonomi bør bruge disse aftaler til at fremme sine virksomheders internationalisering, både for så vidt angår Europas østlige og sydlige nabolande og resten af verden.

⁽⁴⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Dagsordenen for 2030 — En Europæisk Union, der arbejder for bæredygtig udvikling på globalt niveau« (EUT C 34 af 2.2.2017, s. 58).

2.5. EU spiller en vigtig rolle i kampen mod fattigdom og i at sætte skub i den økonomiske og sociale udvikling på verdensplan. EU's og medlemsstaternes officielle udviklingsbistand nåede i 2015 ⁽⁵⁾ op på 68 milliarder euro, hvilket svarer til over 50 % af den øvrige verdens bistand.

2.6. Rådet godkendte på sit møde den 26. maj 2015 EU's holdning i den nye dagsorden for udvikling efter 2015 (*Et nyt verdenspartnerskab i kampen mod fattigdom og fremme af den bæredygtige udvikling efter 2015*). Denne dagsorden for perioden efter 2015 blev forsvaret af EU på FN's Generalforsamling i september 2015, der godkendte 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling. I denne dagsorden for perioden efter 2015 understreger udvalget »den betydning, som mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder og **den sociale økonomis virksomheder** har for jobskabelse og bæredygtig udvikling« (punkt 43).

3. Den sociale økonomis virksomheder og organisationer (VSØ'er)

3.1. VSØ'erne omfatter mange forskelligartede aktører, der alle har én fælles identitetskerne med principper og værdier for deres adfærd, der kendetegner dem som frie og frivillige enheder med demokratiske og deltagerbaserede styringsformer. De er grundlagt i civilsamfundet og har som hovedformål ud fra solidariske kriterier at imødekomme og løse behovene hos personer og sociale grupper i det område, hvor VSØ'erne opererer, før de udbetaler udbytte til kapitalinvestorer ⁽⁶⁾. Dette kan ses i det faktum, at Unesco har anerkendt de tyske kooperativer som en del af menneskehedens immaterielle arv.

3.2. De aktører, der udgør den sociale økonomi, er velafgrænsede og klart definerede af EU's institutioner og af socialøkonomiens egne aktører og den videnskabelige litteratur. Særlig vigtige i denne sammenhæng er Europa-Parlamentets beslutning af 25. januar 2009 om socialøkonomi (2008/2250(INI)); *Manualen til den sociale økonomis virksomheders satellitregnskaber: kooperativer og gensidige selskaber*, som Kommissionen har promoveret (2006); EØSU's udtalelser ⁽⁷⁾ og EØSU's rapport om *Den sociale økonomi i Den Europæiske Union* ⁽⁸⁾. De er alle faktorer, der er med til at definere sektoren den sociale økonomi, der omfatter mange forskellige virksomheder og enheder, »der bygger på, at personer har forrang for kapital, og omfatter organisationsformer som kooperativer, gensidige selskaber, stiftelser og sammenslutninger samt nye typer sociale virksomheder« (Rådet for den Europæiske Unions konklusioner af 7. december 2015 om »Fremme af den sociale økonomi som hoveddrivkraft for økonomisk og social udvikling i Europa«) ⁽⁹⁾.

4. Social økonomi, europæisk naboskabspolitik og den globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitikken

4.1. Den sociale økonomi kan spille en meget vigtig rolle i EU's eksterne aktioner. Der har været mange succeshistorier i den sociale økonomi historie, ikke bare i Europa men i mange af nabolandene syd for Europa og flere afrikanske regioner. Dette har ILO understreget i sin henstilling 193 af 20. juni 2002 om fremme af kooperativer, da man betragter dem som en søjle i økonomisk og social udvikling, og da de grundet deres værdisæt og styreformer fremmer, at en så stor del af befolkningen som muligt deltager i denne udvikling, hvilket styrker stabilitet, tillid og social sammenhængskraft.

4.2. Kommissionen og Rådet har ved flere lejligheder fremhævet kooperativernes og den sociale økonomis vigtighed i forhold til EU's eksterne aktioner. For eksempel understreger Kommissionens meddelelse af 12. september 2012 (»Demokratiets rødder og bæredygtig udvikling: EU's engagement i civilsamfundet på området eksterne forbindelser«) kooperativernes rolle som vigtige aktører, der er særligt aktive i fremme af iværksætterånd og jobskabelse ved at mobilisere græsrodderne. Rådet tillægger i dagsordenen for perioden efter 2015 den sociale økonomi en særlig betydning for jobskabelse og bæredygtig udvikling (punkt 43 i dagsordenen for perioden efter 2015).

4.3. I EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik er de to øverste prioriteter EU's sikkerhed og investering i modstandsdygtigheden i de lande og virksomheder, der ligger øst for Europa og syd for Europa (mod Centralafrika).

⁽⁵⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Dagsordenen for 2030 — En Europæisk Union, der arbejder for bæredygtig udvikling på globalt niveau« (EUT C 34 af 2.2.2017, s. 58).

⁽⁶⁾ Principperne og værdierne er baseret på andelsprincipperne, der er formuleret af Den Internationale Kooperative Alliance (ICA) (Manchester, 1995).

⁽⁷⁾ Blandt disse er Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs initiativudtalelse om »Forskellige virksomhedstyper« (EUT C 318 af 23.12.2009, s. 22).

⁽⁸⁾ Monzón-Chaves' rapport for CIRIEC: 2012.

⁽⁹⁾ Arbejdsdokument for 2011 »Social og solidarisk økonomi: vores vej mod det anstændige arbejde«.

4.4. ENP er et centralt element for at kunne sikre de prioriteter, der er fastsat i EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik. Denne strategi prioriterer i forbindelse med udenrigsanliggender at *investere i modstandsdygtighed* i de stater og samfund, der ligger øst for Europa og syd for Europa mod Centralafrika, såvel lande, der er omfattet af ENP, og dem, der ikke er.

4.5. Konsolideringen af modstandsdygtige stater i det europæiske nærområde, der er en prioritet i forbindelse med EU's udenrigsanliggender, kan ikke opnås uden stærke, homogene og resistente samfund. Den sociale økonomi, som er baseret på virksomheder skabt af mennesker og for mennesker, udgør et levende udtryk for civilsamfundet. VSØ'erne er et produkt af borgernes kollektive iværksætterinitiativer, der integrerer økonomiske og sociale mål i ét fælles projekt, som placerer ansvaret hos borgerne og gør dem til deres egen lykkes smed. Herved kan de forbedre deres levestandarder og se lyst på fremtiden. Dette er den bedste måde, hvorpå man kan konsolidere modstandsdygtige stater øst og syd for EU og i andre lande, såvel uden som inden for ENP som angivet i EU's globale strategi for udenrigs- og sikkerhedspolitik. Og det er den bedste måde, hvorpå man på langt sigt kan sikre succes for den første af de fem prioriteter i forbindelse med EU's eksterne aktioner, *sikkerhed i vores fælles hjem, Europa*, og dermed også den bedste måde, hvorpå man kan undgå radikaliseringsprocesser.

4.6. Endelig kan den sociale økonomis eksterne dimension være yderst nyttig til at skabe beskæftigelse med ordentlige vilkår i lande med en høj andel af sort arbejde eller lande, hvis økonomiske model er under udvikling. Den kan også bidrage til at undgå, at virksomheder lukker ned, da den kan beskæftige disse medarbejdere inden for en retslig og organisatorisk kooperativ ramme.

5. Den sociale økonomi og EU's handels- og investeringspolitik

5.1. Handelspolitikken er en af søjlerne i EU's udenrigsanliggender. Det organiserede civilsamfund deltager i diverse EU-aftaler med lande og regioner i resten af verden (handelsaftaler, partnerskabsaftaler, økonomiske partnerskabsaftaler) gennem blandede rådgivende udvalg og nationale rådgivende grupper, der er nedsat gennem disse aftaler. EØSU anbefaler, at tilstedeværelsen af den sociale økonomi, der allerede er part i flere aftaler, bliver mere udbredt, og at denne økonomi bliver en fast del af aftalerne, og foreslår, at man derved udnytter erfaringerne fra den sociale økonomi i kapitlerne om bæredygtig udvikling i disse aftaler til oprettelse af virksomheder på baggrund af den sociale økonomis værdier og karakteristika. Ligeledes bør den sociale økonomis organisationer regelmæssigt indgå i sammensætningen af de rådgivende grupper i civilsamfundet, der er omhandlet i de nævnte kapitler, og i de erhvervsmissioner, som Kommissionen arrangerer i tredjelande.

5.2. Den sociale økonomis tilstedeværelse i blandede rådgivende udvalg og nationale rådgivende gruppe kan føre til et bedre samarbejde og forståelse og tættere bånd mellem forskellige regioner. Dette gør sig for eksempel allerede gældende mellem EU's sociale økonomi og dens modparter i Latinamerika og det sydlige Middelhavsområde.

5.3. ENP har gennem ENI brugt 15,4 milliarder euro på at nå sine målsætninger i perioden 2014-2016. EEIP⁽¹⁰⁾, som er en international ramme til at forbedre investeringer i Afrika og i EU's nabolande, kan være et nyttigt instrument til at styrke den sociale økonomi i disse geografiske områder.

5.4. I november 2017 afholdes det femte topmøde mellem Afrika og EU, hvor partnerskabet mellem Afrika og EU bliver omformet og uddybet⁽¹¹⁾. Kommissionen bør fremme inddragelsen af den sociale økonomi i den strukturerede dialog, som Kommissionen sammen med den private sektor i Europa og Afrika støtter inden for rammerne af en platform af bæredygtige virksomheder for Afrika.

5.5. Kommissionen har anerkendt den vigtige rolle, som VSØ'er kan spille med hensyn til udviklingen af den cirkulære økonomi, som de kan yde et »væsentligt bidrag« til⁽¹²⁾. I Europa er der mange eksempler på bedste praksis på dette område, primært inden for vedvarende energi.

5.6. VSØ'erne kan på grund af deres karakteristika og værdier spille en vigtig rolle i de planlagte investeringer i EEIP inden for vedvarende energi i Afrika, navnlig hvad angår konkurrencemæssige fordele, der er resultatet af en bedre styring af ressourcer, råvarer og tilknytning til området, der baner vejen for at skabe nye arbejdspladser i lokalmiljøet, især til unge og kvinder. Den særlige støtte til VSØ'er med tilknytning til den sociale økonomi bidrager til, at den økonomiske vækst bliver

⁽¹⁰⁾ Kommissionens meddelelse af 14.9.2016 (COM(2016) 581 final).

⁽¹¹⁾ JOIN(2017) 17 final, 4.5.2017 (Fornyset fremdrift i partnerskabet mellem Afrika og EU).

⁽¹²⁾ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

mere bæredygtig, reducerer de negative indvirkninger på miljøet gennem bedre styring af ressourcer og nedbringer udledninger og forurening.

5.7. Partnerskabsinstrumentet ⁽¹³⁾ for samarbejde med tredjelande, der er rettet mod udviklede lande og udviklingslande, kan bidrage til internationaliseringen af EU's sociale økonomi ved at styrke konkurrenceevnen, innovationen og forskningen.

5.8. Som angivet flere gange er der ikke mekanismer i finansmarkedet, der lægger op til at støtte VSØ'ers udvikling. De traditionelle finansielle instrumenter fungerer ikke for VSØ'erne, der har brug for skræddersyede instrumenter. Derfor kan VSØ'ernes sande potentiale kun indfries, hvis der dannes et tilpasset og fuldstændigt integreret finansielt økosystem, der lader VSØ'erne få adgang til finansiering ⁽¹⁴⁾.

5.9. GECES har ligeledes fremhævet behovet for, at Kommissionen afsætter midler til »særlig direkte eller indirekte finansiering af VSØ'erne, herunder de virksomheder, der er aktive i denne sektor, i tredjelande sammen med disse landes regeringer, og støtte til sociale finansielle institutioner« (henstilling 13 i GECES's rapport »Fremtiden for den sociale økonomi og de virksomheder, der driver virksomhed i denne sektor«).

5.10. Både ENI og andre finansielle instrumenter bør i denne forbindelse systematisk bidrage til at fremme den sociale økonomi, både i forbindelse med kandidatlandes tiltrædelsesforhandlinger med EU og i forbindelse med forhandlinger med andre nabolande, der nyder godt af sær aftaler.

5.11. Kommissionen iværksatte for nylig en række eksterne initiativer, f.eks. »Rammeaftalen for partnerskab mellem Kommissionen og Den Internationale Kooperative Alliance (ICA) med henblik på at styrke den kooperative sektor på verdensplan«, der mellem 2016 og 2020 skal gennemføre et program med et budget på otte millioner euro. Ikke desto mindre forbigår såvel ENP som den globale strategi om udenrigs- og sikkerhedspolitik VSØ'erne og inkluderer dem ikke udtrykkeligt som virksomhedsaktører i EU's udenrigspolitikker og -programmer og opretter ikke nogen særlig budgetpost til VSØ'erne i de midler, der afsættes til EEIP og EFSD, og de er heller ikke omfattet af tiltagene til internationalisering af europæiske virksomheder.

5.12. Kommissionen og den sociale økonomi bør styrke inddragelsen af G20 og G7 for specifikt at fremme de politikker, der støtter virksomhederne og de integrerende VSØ'er (i henhold til G20's integrerede virksomhedsramme), der bedre afspejler disse organisationers forskellige værdier, principper og eksistensberettigelser, jf. anbefalingerne fra GECES (anbefaling nr. 12).

5.13. Den sociale økonomis rolle i internationale fora (UNTFSSSE, ILGSSE, G20, G7, ILO osv.) og samarbejdet med internationale finansielle organisationer som GSG (Global Social Impact Investment Steering Group) bør fremmes gennem det økonomiske diplomati, og den sociale økonomi bør for eksempel være med i arrangementer om finansiering, der tilrettelægges af ILGSSE.

6. Den sociale økonomis betydning for opfyldelse af SDG

6.1. FN's 2030-dagsorden omfatter 17 SDG, der er baseret på tre søjler: en økonomisk, en social og en miljømæssig. Den sociale økonomi spiller en vigtig rolle i opnåelsen af disse mål. De mange forskellige aktører, der udgør den sociale økonomi, og de tværgående juridiske rammer, som kendetegner den, gør det svært at indsamle aggregerede data om de aktiviteter, der foregår i den sociale økonomi. Man må dog anerkende, at de data, der er til rådighed for kooperativer, gensidige selskaber og andre lignende enheder, bekræfter, at den sociale økonomi og særligt kooperativerne er helt grundlæggende faktorer for at kunne nå 2030-dagsordenens mål for bæredygtig udvikling.

6.2. I denne forbindelse bør den for at bidrage til opfølgning og revision af SDG omfatte en regelmæssig rapport om samarbejdspolitikken mellem landene, andre offentlige myndigheder og den sociale økonomi, herunder kooperativerne, der er særdeles vigtige til opfyldelsen af SDG. Landene bør ligeledes tilskyndes til at indsamle data og udarbejde statistikker.

⁽¹³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 234/2014 af 11.3.2014.

⁽¹⁴⁾ EØSU's sonderende udtalelse om »udvikling af et finansielt økosystem for socialøkonomiske virksomheder« (EUT C 13 af 15.1.2016, s. 152).

6.3. For så vidt angår målsætningen om bekæmpelse af fattigdom og bæredygtig udvikling spiller kooperativerne en grundlæggende rolle i flere regioner i Afrika, Asien og Amerika. Helt konkret er det tale om spare- og låneforeninger og landbrugskooperativer, der beskæftiger sig med produktion, forsyning og markedsføring (af FAO tildelt en central rolle). I lande som Tanzania, Etiopien, Ghana, Rwanda eller Sri Lanka er spare- og låneforeningerne meget vigtige for at skabe midler til sikring af arbejdsforhold, driftskapital eller varige forbrugsgoder til fattige mennesker. Kooperativerne i de nævnte lande har også en ledende rolle i de processer, der søger at forbedre kvinders forhold⁽¹⁵⁾. I Afrika findes der 12 000 spare- og låneforeninger med 15 millioner brugere i 23 lande⁽¹⁶⁾.

6.4. Kooperativerne og de gensidige selskaber er meget relevante inden for sundhedssektorer verden over, såvel i udviklede lande som nye vækstlande. Verden over er der mere end 100 millioner familier, der benytter sig af sundhedskooperativer⁽¹⁷⁾.

6.5. Kooperativerne spiller en vigtig rolle i adgangen til rent vand og sanering og bidrager på denne måde betydeligt til opnåelsen af et af målene for bæredygtig udvikling. I Bolivia (Santa Cruz de la Sierra) findes verdens største leverandør af drikkevand. Her forsyner man 1,2 millioner mennesker med rent drikkevand af meget høj kvalitet. I Filippinerne, Indien og flere afrikanske lande leverer vandforsyningskooperativerne rent vand til titusinder af hjem. I nogle tilfælde har kooperativerne gravet brønde og dannet lokale grupper til vedligeholdelsen af disse. I USA er der tæt på 3 300 kooperativer, der leverer vand til mennesker, brandbeskyttelse, kunstvanding og bortskaffelse af spildevand⁽¹⁸⁾.

6.6. Kooperativerne er en meget effektiv ressource for de aktiviteter, der beskæftiger sig med adgang til værdig bolig og forbedring af slumkvarterer. I Indien har Den Nationale Sammenslutning for Boligkooperativer i samarbejde med fattige familier fra urbane områder fremmet 92 000 boligkooperativer med 6,5 samarbejdspartnere og 2,5 boliger, hvoraf det overvejende flertal har været til familier med lav indkomst. I Kenya har den nationale forening for boligkooperativer igangsat et program, der skal forbedre levestandarden i slumområder ved at udvikle kooperativer, hvor indbyggerne kan engagere sig med henblik på at skabe værdige boliger⁽¹⁹⁾.

6.7. Kooperativerne er et værdifuldt redskab til at mindske de høje rater for sort arbejde (50 % af alt arbejde på verdensplan), der altid fører uværdige levestandarder og arbejdsforhold med sig. De kollektive iværksætterinitiativer, der er knyttet til kooperativerne, er af stor social værdi, forbedrer menneskers værdighed og levestandarder (værdigt arbejde) og fungerer som et svar på en model, der frembringer usikkerhed og ulighed. VSØ'erne står for en vigtig udvikling for så vidt angår empowerment af de svageste grupper, herunder kvinder, unge og handicappede, og skaber desuden bæredygtige økonomiske indtægter samt succesfulde sociale innovationsprocesser.

6.8. Udover kooperativerne og de gensidige selskaber er det nødvendigt at fremhæve den rolle, som nonprofitorganisationerne og de ikke-statslige organisationer (NGO'er) spiller. De er alle en integreret del af den sociale økonomi i den tredje sektor, der beskæftiger sig med socialt arbejde. Disse enheder mobiliserer vigtige ressourcer, heraf frivillige, der gør, at de kan forvalte sociale tjenester såsom sundhedsydelse, uddannelsesydelse og andre ydelser og ofte fremme initiativer inden for socialt iværksætteri i lokalbefolkningen.

6.9. Virksomhedernes erfaringer, der er nævnt i de forrige punkter, viser, at den sociale økonomis virksomhedsmodel tager afsæt i et værdisystem og er deltagerstyret, hvilket gør den særligt egnet til at løse mange af de udfordringer, som er omfattet i målene for bæredygtig udvikling. Europa-Parlamentet har mindet om, at »størstedelen af de sociale problemer skal håndteres lokalt med henblik på at løse konkrete situationer og problemer«⁽²⁰⁾. Den opgave, som FN's Taskforce for Social og Solidarisk Økonomi påtager sig med henblik på at fremme den sociale og solidariske økonomi på verdensplan, skal fremhæves sammen med de europæiske kooperativers initiativer og projektet ICA-EU om international udvikling gennem kooperativerne.

⁽¹⁵⁾ ICA-ILO.

⁽¹⁶⁾ B. Fonteneau y P. Develtere, *African Responses to the Crisis through the Social Economy*.

⁽¹⁷⁾ ICA-ILO.

⁽¹⁸⁾ Ibidem.

⁽¹⁹⁾ Ibidem.

⁽²⁰⁾ Europa-Parlamentets betænkning om social økonomi (2008/2250(INI)).

6.10. Da de er stærkt integreret i lokalsamfundene, og deres vigtigste målsætning er at imødekomme folks behov, bliver disse virksomheder ikke flyttet ud. Derved bremser de affolkningen af landdistrikterne effektivt og bidrager til udviklingen af dårligt stillede regioner og kommuner ⁽²¹⁾. Udvalget understreger det arbejde, der udføres af Globalt Forum for den Sociale Økonomi (GSEF), der holder sit næsten møde i EU (Bilbao 2018).

6.11. Den sociale økonomis virksomhedsmodel:

- skaber vækst i landområder og dårligt stillede områder ved at udvikle og støtte virksomhedsinitiativer, der er økonomisk gennemførlige og bæredygtige på mellemlangt sigt;
- fremmer og støtter iværksætteri, uddannelse, virksomhedsledelse inden for socialt udstødte grupper og i befolkningen generelt, hvilket skaber nationalt fungerende samrådsinstanser;
- udvikler finansieringsredskaber gennem kredit- eller mikrokreditforeninger for at garantere adgang til finansiering;
- garanterer en vis levestandard for udsatte personer gennem en bedre adgang til fødevarer og basale sociale ydelser som sundhed, uddannelse, bolig og rent vand,
- bidrager til at mindske forekomsten af sort arbejde ved at styrke initiativer til fremme af kollektivt iværksætteri, hvortil andelsforeningerne er et fortrinligt redskab,
- bidrager i høj grad til bæredygtig økonomisk vækst og til at reducere de negative virkninger på miljøet.

Bruxelles, den 5. juli 2017.

Georges DASSIS
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²¹⁾ COM(2004) 18 final, punkt 4.3 (Fremme af kooperativer i Europa).